

UWAGI METODYCZNE

I. ŹRÓDŁA DANYCH

Dane opracowano na podstawie:

- uogólnionych wyników reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich oraz cech charakteryzujących gospodarstwo rolne (kwestionariusz R-SGR), przeprowadzonego w czerwcu 2007 r. w gospodarstwach indywidualnych,
- sprawozdań z zakresu użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich oraz cech charakteryzujących gospodarstwo rolne, sporządzonych w czerwcu 2007 r. przez osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej prowadzące działalność rolniczą (PKD – sekcja A, dział 01, grupy: 01.1, 01.2, 01.3), a także niezależnie od zaklasyfikowania działalności podstawowej, gdy w gruntach użytkowanych przez jednostkę powierzchnia użytków rolnych przekraczała 1 ha i/lub prowadziły chów zwierząt.

II. WAŻNIEJSZE DEFINICJE, POJĘCIA I ZASADY SPISYWANIA

Za **gospodarstwo rolne** uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Za **gospodarstwo indywidualne** uważa się gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych od 0,1 ha, będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej lub grupy osób oraz gospodarstwo rolne osoby nieposiadającej użytków rolnych lub posiadającej użytki rolne o powierzchni mniejszej niż 0,10 ha, która ma co najmniej: 1 sztukę bydła lub (i) 5 sztuk trzody chlewnej albo 1 lochę lub (i) 3 sztuki owiec bądź kóz lub (i) 1 konia lub (i) 30 sztuk drobiu lub (i) 1 strusia lub (i) 5 sztuk samic królików lub (i) 5 sztuk samic pozostałych zwierząt futerkowych lub (i) 3 sztuki pozostałych zwierząt utrzymywanych na rzeź lub (i) 1 pień pszczeleli.

Za **użytkownika gospodarstwa indywidualnego** uważa się osobę fizyczną lub grupę osób, które faktycznie użytkują grunty, niezależnie od tego, czy są właścicielami, dzierżawcami, czy użytkują je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty te są zlokalizowane w jednej, czy w kilku gminach.

Za **osobę kierującą gospodarstwem rolnym** uważa się osobę fizyczną upoważnioną przez właściciela/użytkownika gospodarstwa rolnego do podejmowania decyzji bezpośrednio związanych z procesami produkcyjnymi, nadzorowania ich lub wykonywania. Kierujący jest na ogół, choć nie zawsze, tą samą osobą, co użytkownik.

Za **działalność rolniczą** uważa się pracę na rachunek własny bezpośrednio związaną z prowadzeniem produkcji rolniczej (roślinnej i zwierzęcej) i prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Do działalności rolniczej zaliczono:

- działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne, warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych,
- działalność związaną z chowem i hodowlą zwierząt (bydła, trzody chlewnej, owiec, kóz, koni, drobiu, królików, pszczoł, jedwabników, zwierząt łownych utrzymywanych na rzeź itp.) oraz produkcją surowych nieprzetworzonych produktów zwierzęcych (mleka, jaj konsumpcyjnych i wylęgowych, wełny, miodu, kokonów jedwabników),

- działalność polegającą na utrzymaniu gruntów rolnych już niewykorzystywanych do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

Za **działalność gospodarczą inną niż działalność rolnicza** prowadzoną w gospodarstwie przyjęto tylko taką działalność gospodarczą, która jest bezpośrednio związana z gospodarstwem rolnym, tj. wykorzystuje jego zasoby (siłę roboczą, ziemię, budynki, park maszynowy itp.) lub produkty w nim powstałe.

Użytkowanie gruntów

Do **ogólnej powierzchni gruntów** gospodarstwa zaliczono wszystkie bez wyjątku grunty wchodzące w skład gospodarstwa, a więc wszystkie grunty użytkowane rolniczo (grunty orne, ogrody przydomowe, łąki trwałe, pastwiska trwałe oraz grunty pod uprawami trwałymi) będące w dobrej kulturze rolnej oraz pozostałe użytki rolne, a także wszystkie związane z nimi grunty użytkowane nierolniczo, jak lasy i grunty leśne oraz pozostałe grunty (podwórza, grunty pod zabudowaniami lub przeznaczone pod zabudowę, ogrody ozdobne, grunty pod wodami, drogi, torfowiska, kamieniołomy, żwirownie, nieużytki, powierzchnia gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeśli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego), niezależnie od tytułu władania (własne, dzierżawione na zasadzie umowy i bezumownie, użytkowane z innego tytułu).

Do **użytków rolnych** zalicza się:

- użytki rolne utrzymywane w dobrej kulturze – zgodnie z normami, tj. grunty orne, ogrody przydomowe, łąki trwałe, pastwiska trwałe oraz grunty pod uprawami trwałymi (w tym sady),
- użytki rolne pozostałe (bez podziału na rodzaje) – obecnie nieużytkowane i niebędące w dobrej kulturze rolnej (uprzednio użytkowane jako tereny rolnicze, a obecnie ze względów ekonomicznych, społecznych i innych niewykorzystywane już rolniczo, ale w razie zmiany decyzji można je przywrócić do produkcji rolniczej przy wykorzystaniu zasobów gospodarstwa).

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej - utrzymywane zgodnie z normami, to grunty rolne spełniające wymogi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 III 2007 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 46, poz. 306) z późniejszymi zmianami.

Do **gruntów orných** zalicza się grunty w uprawie, tj. pod zasiewami oraz grunty ugorowane. Grunty orne powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Za **grunty orne w uprawie** uważa się grunty zasiane lub zasadzone ziemiopłodami rolnymi lub ogrodniczymi, plantacje chmielu, powierzchnie szklarni, inspektów, tuneli foliowych.

Zgodnie z metodologią badania struktury gospodarstw rolnych do ogólnej powierzchni zasiewów nie zalicza się powierzchni:

- upraw w ogrodach przydomowych – oddzielna grupa,
- upraw przeznaczonych na nawozy zielone – zaliczanych do grupy „grunty ugorowane”,
- upraw trwałych takich jak: szkółki drzew i krzewów ozdobnych, szkółki drzew leśnych do celów handlowych, drzewa i krzewy owocowe rosnące poza plantacjami (na powierzchni mniejszej niż 0,10 ha), inne uprawy trwałe (w tym plantacje wikliny) oraz uprawy trwałe pod osłonami – oddzielna grupa (łącznie z sadami).

Do **gruntów ugorowanych** zalicza się powierzchnie gruntów orných niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej oraz powierzchnie upraw przeznaczonych na nawozy zielone. Do gruntów ugorowanych zaliczono także grunty przygotowane pod tegoroczne zasiewy (np. warzyw), ale do 1 czerwca 2007 r. nieobsiane lub nieobsadzone.

Do **ogrodów przydomowych** zalicza się powierzchnię upraw (zlokalizowaną najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzieloną od reszty gospodarstwa), z których zbiory przeznaczone są przede wszystkim na spożycie przez gospodarstwo domowe użytkownika gospodarstwa rolnego. Zakwalifikowane tu grunty muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych, które ujmują się w grupie „pozostałe grunty”.

Do **łąk i pastwisk** trwałych zalicza się grunty pokryte trwale trawami, natomiast nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu. Łąki trwałe są to grunty pokryte trawami, z zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnię koszonych hal i połonin. Pastwiska trwałe są to grunty pokryte trawami, które z zasady nie są koszone, lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnię wypasanych hal i połonin. Zakwalifikowane tu łąki trwałe i pastwiska trwałe muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Do **upraw trwałych** zalicza się powierzchnię utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej: plantacji drzew i krzewów owocowych, szkółek drzew i krzewów owocowych, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych przeznaczonych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny w uprawie oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zalicza się grunty o powierzchni nie mniejszej niż 10 arów, zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych (utrzymywane w dobrej kulturze rolnej).

Grunty orne, ogrody przydomowe, łąki trwałe, pastwiska trwałe oraz uprawy trwałe (w tym sady) niebędące w dobrej kulturze rolnej zaliczono do grupy „użytki rolne pozostałe”.

Do **lasów i gruntów leśnych** zalicza się powierzchnię pokrytą roślinnością leśną (zalesioną), powierzchnię przejściowo jej pozbawioną (niezalesioną) oraz grunty związane z gospodarką leśną. Do powierzchni zalesionej zalicza się grunty pokryte uprawami leśnymi, młodnikami i drzewostanami starszymi oraz plantacjami topoli i innymi gatunkami drzew szybko rosnących prowadzonymi na gruntach leśnych. Do powierzchni przejściowo pozbawionej drzewostanu zalicza się zręby, halizny, płazowizny i plantacje choinkowe prowadzone na gruntach leśnych oraz wylesienia powstałe na skutek oddziaływania emisji przemysłowych i górnictwa (zalewiska, zapadliska). Do gruntów związanych z gospodarką leśną zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne na gruntach leśnych, miejsca składowania drewna, urządzenia melioracyjne, tereny pod liniami energetycznymi, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Do **powierzchni pozostałych gruntów** wchodzących w skład gospodarstwa zalicza się grunty będące pod zabudowaniami, podwórzami, placami, ogrodami ozdobnymi, pod drogami, powierzchnię wód śródlądowych, rowów melioracyjnych, powierzchnię porośniętą wikliną w stanie naturalnym, powierzchnię innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków, powierzchnię przeznaczoną do rekreacji, a także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, gdy grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego.

Powierzchnia zasiewów

Dane o powierzchni zasiewów dotyczą powierzchni upraw poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym.

Do grupy „**zboża ogółem**” zaliczono powierzchnię uprawy zbóż podstawowych (pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta), powierzchnię zasiewów mieszanek zbożowych, kukurydzy na ziarno i pozostałych upraw zbożowych (gryki, prosa itp.).

Do grupy „**strączkowe jadalne**” zalicza się groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycę). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

Do grupy „**rośliny przemysłowe**” zaliczono powierzchnię uprawy buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, lnu (łącznie z lnem oleistym) i konopi oraz tytoniu.

Zwierzęta gospodarskie

Badaniu podlegały zwierzęta gospodarskie znajdujące się w gospodarstwie oraz zwierzęta wysłane na redyki, wypasy i do bacówek. Rejestrowane były wszystkie zwierzęta, tj. zarówno stanowiące własność użytkownika gospodarstwa lub członków jego gospodarstwa domowego, jak również zwierzęta przetrzymywane czasowo lub stale w gospodarstwie, tj. przyjęte na wychów, opas itp., niezależnie od tego, czy przyjęto je od gospodarstw indywidualnych, czy od jednostek państwowych, spółdzielczych, spółek. Pogłowie zwierząt gospodarskich spisano według stanu w dniu 1 czerwca 2007 r.

Pogłowie **krow ogółem** stanowią krowy mleczne i krowy „mamki”.

Za **krowy mleczne** uważa się krowy, które ze względu na rasę lub odmianę lub szczególne właściwości utrzymywane są w gospodarstwie wyłącznie lub głównie do produkcji mleka przeznaczonego do konsumpcji lub przetworzenia na produkty mleczne. Zalicza się tu również krowy mleczne wybrakowane już z chowu, które pozostają jeszcze w gospodarstwie na tzw. dopasie, po czym skierowane zostaną do uboju.

Za **krowy „mamki”** uważa się krowy, które ze względu na rasę lub odmianę (krowy ras mięsnych i urodzone z krzyżówek z rasami mięsnymi) lub szczególne właściwości utrzymywane są w gospodarstwie wyłącznie lub głównie do produkcji cieląt rzeźnych, i których mleko wykorzystywane jest do odchowu cieląt lub przeznaczone na paszę dla innych zwierząt. Zalicza się tu również krowy „mamki” wybrakowane już z chowu, które pozostają jeszcze w gospodarstwie na tzw. dopasie, po czym skierowane zostaną do uboju.

Dla gospodarstw o dużej skali **chowu drobiu** (np. ferma wielkotowarowa produkująca brojlery lub jaja konsumpcyjne), w których w dniu badania nie ma na stanie drobiu w związku z trwającą właśnie przerwą technologiczną w produkcji, a przerwa ta nie przekracza 8 tygodni, przyjmuje się stany drobiu z okresu przed opróżnieniem pomieszczeń (kurników).

Ciągniki rolnicze. Zużycie nawozów

Badaniem zostały objęte **ciągniki rolnicze** użytkowane w gospodarstwie, zarówno własne (stanowiące wyłączną własność użytkownika gospodarstwa lub członka jego gospodarstwa domowego), jak i wspólne (będące własnością kilku rolników i użytkowane przez więcej niż jedno gospodarstwo). Ciągniki wspólne spisywano u tego rolnika, u którego znajdowały się 1 czerwca 2007 r.

Nie spisywano ciągników, które były niesprawne dłużej niż rok oraz tych, które zostały przeznaczone do kasacji (rozbiórka, złomowanie).

Informacje o ciągnikach dotyczą ciągników kołowych dwuosiowych i gąsienicowych.

Dane o **zużyciu nawozów mineralnych, wapniowych oraz nawozów organicznych pochodzenia zwierzęcego** dotyczą roku gospodarczego 2006/07, tj. okresu od 1 VII 2006 r. do 30 VI 2007 r.

Zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik ujęto w podziale na nawozy: azotowe (N), fosforowe (P_2O_5), potasowe (K_2O).

Dochody gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

Za **gospodarstwo domowe** użytkownika gospodarstwa rolnego uważa się zespół osób mieszkających i utrzymujących się wspólnie, jeżeli wśród nich jest osoba prowadząca gospodarstwo indywidualne.

Za **dochód całkowity gospodarstwa domowego** uważa się łączne dochody wszystkich osób zamieszkałych wspólnie z użytkownikiem gospodarstwa rolnego i utrzymujących się razem z nim, tj. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej: rolniczej i pozarolniczej (również tej niezwiązanej z gospodarstwem rolnym) oraz z tytułu: pracy najemnej, pobierania emerytur i rent, zasiłku z pomocy społecznej, zasiłku wychowawczego, alimentów, stypendiów, posiadania lokat kapitałowych, uzyskiwania pomocy zagranicznej, wygranych w grach liczbowych i loteriach itp.

Pracujący

Dane o **pracujących** dotyczą pracujących w gospodarstwach indywidualnych oraz pracujących w gospodarstwach osób prawnych.

Dla potrzeb analizy nakładów pracy w rolnictwie w badaniu struktury gospodarstw rolnych w 2007 r. uwzględniono wkład pracy w gospodarstwie rolnym (nawet w minimalnym wymiarze) w ciągu 12 miesięcy poprzedzających moment badania, pod warunkiem, że w gospodarstwie rolnym była prowadzona aktualnie (tj. w momencie realizacji badania) działalność rolnicza.

W **gospodarstwach indywidualnych** badano wkład pracy użytkownika gospodarstwa rolnego i członków jego rodziny (niezależnie od tego czy stanowili jedno gospodarstwo domowe, czy nie), wkład pracy pracowników najemnych stałych, dorywczych, kontraktowych, a także pracę wykonywaną w ramach pomocy sąsiedzkiej.

Jako **rodzinną siłę roboczą** należy rozumieć członków gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (w wieku 15 lat i więcej), którzy pracowali bez wynagrodzenia w rodzinnym gospodarstwie rolnym.

W przypadku użytkownika gospodarstwa rolnego oraz jego współmałżonka – w badaniu uwzględniono również osoby niepracujące w gospodarstwie rolnym. Natomiast w tablicach prezentujących nakłady pracy w gospodarstwie rolnym przedstawione zostały dane dotyczące wyłącznie osób pracujących.

W **gospodarstwach osób prawnych** badany był wkład pracy pracowników najemnych, kontraktowych i pozostałych pracujących.

Za **pracę w swoim gospodarstwie rolnym** uznaje się wykonywanie prac bezpośrednio związanych z produkcją rolniczą (roślinną i zwierzęcą), utrzymywanie gruntów rolnych w dobrej kulturze (niewykorzystywanych do celów produkcyjnych) oraz prace ogólne, związane z prowadzeniem gospodarstwa, np.:

- zakup środków produkcji,
- sprzedaż produktów i przygotowanie ich do sprzedaży,
- prace związane z magazynowaniem,
- transport na potrzeby gospodarstwa rolnego,
- bieżące naprawy sprzętu rolniczego, prace konserwacyjne budynków, maszyn, instalacji,
- organizację i zarządzanie pracą w gospodarstwie rolnym, załatwianie spraw urzędowych, prowadzenie rachunków,
- wypełnianie wniosków o dopłaty bezpośrednie i inne.

Jako pracy w gospodarstwie rolnym **nie traktuje się** takich prac jak: przyrządzanie posiłków, pranie, sprzątanie, doglądanie dzieci oraz innych prac związanych z prowadzeniem gospodar-

stwa domowego. Wyłączone są również prace związane z leśnictwem, łowiectwem, połowem lub hodowlą ryb (bez względu na to czy prowadzone były w gospodarstwie czy poza nim), a także praca w ramach działalności gospodarczej innej niż rolnicza.

Za **pracę poza gospodarstwem rolnym** uznaje się każdą pracę (również dorywczą), wykonywaną poza rodzinnym gospodarstwem rolnym (najemną lub na własny rachunek, w tym również w rolnictwie) w ciągu 12 miesięcy poprzedzających moment badania. Uwzględniona została tutaj również praca wykonywana w rodzinnej działalności gospodarczej (innej niż rolnicza), np. w agroturystyce, działalności usługowej z wykorzystaniem własnego sprzętu itd.

Wśród pracujących członków gospodarstwa domowego z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (określonych jako „pracujący w swoim gospodarstwie rolnym”) wyodrębniono następujące kategorie:

- 1) pracujący wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym,
- 2) pracujący głównie w swoim gospodarstwie rolnym i dodatkowo poza gospodarstwem,
- 3) pracujący głównie poza swoim gospodarstwem rolnym i dodatkowo w swoim gospodarstwie rolnym.

Podziału na pracę główną i dodatkową dokonano na podstawie kryterium czasu pracy.

Praca główna – określana dla osób, które wykonywały więcej niż jedną pracę – oznaczała taką, która zwykle zajmuje najwięcej czasu. Jeżeli dwie prace (lub więcej) zajmowały taką samą ilość czasu, pracą główną była ta, która przynosiła wyższy dochód.

Praca dodatkowa oznaczała tę, która spośród innych niż praca główna wykonywanych zajęć zarobkowych, zajmuje zwykle najwięcej czasu. Jeżeli dwie prace dodatkowe zajmowały taką samą ilość czasu, należało wskazać tę, która przynosiła wyższy dochód.

Ze względu na duży udział pracy w niepełnym wymiarze godzin oraz sezonowego zatrudnienia pracowników dorywczych, **nakłady pracy w rolnictwie zostały wyrażone w umownych rocznych jednostkach pracy (Annual Work Unit - AWU).**

Roczna jednostka pracy (AWU) oznacza ekwiwalent pełnego etatu. Oblicza się ją przez podzielenie liczby godzin przepracowanych w ciągu roku przez roczną liczbę godzin odpowiadającą pełnemu etatowi. W Polsce jako ekwiwalent pełnego etatu przyjęto 2120 godzin pracy w roku, tzn. 265 dni roboczych po 8 godzin pracy dziennie. Przy wyliczaniu nakładów pracy wyrażonych w AWU (zgodnie z metodologią Eurostatu) zachowano warunek, że na 1 osobę nie może przypadać więcej niż 1 AWU, nawet jeżeli w rzeczywistości pracuje ona dłużej.

Nakłady pracy ogółem dla całego rolnictwa uwzględniają również wkład pracowników najemnych w gospodarstwach indywidualnych i w gospodarstwach osób prawnych oraz jednostek niemających osobowości prawnej.

Do **pracowników najemnych** zaliczono osoby zatrudnione na podstawie pisemnej lub ustnej umowy o pracę, otrzymujące wynagrodzenie w gotówce lub naturze. Częścią wynagrodzenia mogły być również koszty utrzymania (np. nocleg, wyżywienie).

Do **pracowników najemnych stałych** zaliczono osoby, które pracowały w każdym tygodniu w roku poprzedzającym dzień badania, bez względu na liczbę godzin pracy w ciągu tygodnia. Do pracowników najemnych stałych zaliczono również osoby, które przepracowały tylko część tygodni w roku ze względu na:

- specyfikę produkcji rolnej w gospodarstwie (np. uprawa owoców, warzyw gruntowych) wymagającej zatrudnienia pracowników tylko w ciągu kilku miesięcy w roku,
- urlop, służbę wojskową, chorobę, wypadek, zgon,
- rozpoczęcie lub zakończenie pracy w gospodarstwie (czyli osoby, które zmieniły miejsce pracy w ciągu roku),

- całkowite wstrzymanie pracy w gospodarstwie spowodowane przyczynami naturalnymi (powódź, pożar).

Pracownicy dorywczy – są to osoby, które w ciągu 12 miesięcy pracowały tylko w wybranym okresie i nie mają stałej umowy o pracę.

Pomoc sąsiedzka – jest to wymiana nakładów pracy pomiędzy gospodarstwami rolnymi. Praca ta musi być wykonywana bez wynagrodzenia przez osoby użytkujące inne gospodarstwo rolne.

Pracownicy kontraktowi – są to osoby wykonujące określoną usługę w gospodarstwie rolnym, które nie zostały zatrudnione bezpośrednio przez to gospodarstwo rolne.

Do pozostałych osób pracujących w gospodarstwie rolnym zaliczono członków Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych (jeżeli pracowali w gospodarstwie rolnym, ale nie byli zatrudnieni jako pracownicy najemni stali), uczniów pracujących w szkolnych gospodarstwach rolnych, osoby pracujące (w tym duchownych) w gospodarstwach prowadzonych przez zakony (ale nie pracowników najemnych stałych).

III. WAŻNIEJSZE GRUPOWANIA I ZAKRES PUBLIKOWANYCH DANYCH

W tablicach zaprezentowano wyniki badania opracowane dla poziomu województwa w podziale na gospodarstwa ogółem i gospodarstwa indywidualne.

Prezentowane dane dotyczą:

- wszystkich gospodarstw rolnych (prowadzących i nieprowadzących działalności rolniczej) w zakresie liczby gospodarstw i użytkowania gruntów (tablica 1),
- gospodarstw rolnych prowadzących w dniu 1 czerwca 2007 r. działalność rolniczą (tablice 2–5).

Dane prezentowane w tablicach zostały opracowane według **siedziby użytkownika gospodarstwa rolnego**, przy czym dla gospodarstw indywidualnych za siedzibę gospodarstwa przyjmuje się miejsce siedziby (zamieszkania) użytkownika gospodarstwa, a dla gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek – miejsce siedziby przedsiębiorstwa (gospodarstwa).

Podstawowym grupowaniem gospodarstw rolnych ujętych w badaniu było **grupowanie według powierzchni użytków rolnych** (ujętych łącznie w miejscu siedziby użytkownika), którego dokonano w oparciu o przedziały domknięte lewostronnie, np. do przedziału 5–10 ha zaliczono gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 5,00 ha do 9,99 ha (z wyjątkiem przedziału 1–2 ha, do którego zaliczono gospodarstwa o powierzchni 1,01 ha do 1,99 ha).

* * *

W tablicach zawierających dane sumaryczne mogą wystąpić pewne nieścisłości rachunkowe wynikające z automatycznych zaokrągleń zastosowanych w procesie uogólnienia danych z próby. Liczby te są merytorycznie poprawne.

* * *

Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące omawianego badania Czytelnik znajdzie w publikacji „Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2007 r.” wydanej przez GUS oraz dostępnej na stronie internetowej <http://www.stat.gov.pl>.